

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. XVI. Abbatiam Taloriensem ad Regularem disciplinam reducit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

CAPUT XVI.

*Abbatiam Taloriensem ad Regularem
disciplinam reducit.*

EST id receptissimum apud rerum natura tractatores, nihil tam valere ad fel generalium quam esum mellis: traditque Martialis cibus, quò cibi suaviores sint, eò bilem acerbior ex his creati. Idem in Religiosis Ordinibus, bonis vix quidquam melius, depravatis vix quidam deterius. Ex quo Deo servire cœpi, inquit S. Augustinus, (a) quomodo difficile sum expertus meliores, quam in Monasteriis profecerunt; ita non sum expertus peiores quam qui in Monasteriis ceciderunt. Videlicet sunt pei illi tanquam sarmenta relecta; tanquam fatuatum, quod ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur sterquilinum; tanquam membrum divulsum à corpore; tanquam corvus egressus ex arca, qui nihil utilitatis cadavera venatur.

Taloriense Monasterium, Lacus Ancienensis præpositum, à Rudolpho, ultimo Burgundici Regis ædificatum olim, & opulentis auctum rebus, Ordini S. Benedicti ab illo attributum erat, quod Savignienti Abbati subesset. In eo cum multis sæculis florisset Religiosa disciplina; tandem sic collapsæ reserant, ut cum publicâ vicinorum populorum offensione, Cœnobitæ ad omnem libertatem projecti essent. Id non ferens Vir Dei institerat diù apud Paulum V Summum Pontificem, prospicere tanto malo dignaretur: donec

(a) *Epist. 137. in fine.*

Pontifex ei ipsi, qui tam sollicitè urgebat rem ad Domini Dei gloriam cessuram utique, demandavit tam expeditam procurationem, cum necessaria auctoritate ad perficienda ea quæ opportuna iudicasset. Sed quoniam ad expediendum suaviter negotium, necessarius quoque consensus erat Abbatis, egit Franciscus Salesius cum Francisco Albano Savignienſi Abbate, de procuratione sibi demandatâ à Summo Pontifice: ac ne videretur velle agere summo jure, non recusavit Vicarium se eam ad rem Abbatis profiteri. His instructus prædiis, tam insignis humilitatis præsertim, iis quæ ad morum disciplinam totâ suâ Diœcesi constituerat, non putavit se illustrius coronidem posse imponere, quàm priscâ disciplinâ postliminid restituendâ Monasteriis iis, quæ à primævo studio perfectionis descivissent. Et poterat quidem Toloriensis Abbatia tristem querelam ex Cantibus usurpare, (b) *Filii matris meæ pugnaverunt contra me*, profanato infelicium illorum profligatis moribus, Sanctuario. Eò cum pervenisset Franciscus, ad auctoritatem, suavitatem de more conjungens, prolato ritè Brevi Apostolico, & Savignienſis Abbatis consensu, cujus quidem se, ut diximus, Vicarium profitebatur, Religiosos cogit in Capitulum. Eo loco ad eos de Votorum Religiosorum observatione disputavit tam vehementer, ut si Religiosorum omnium carnea corda fuissent, mollita fuissent utique, vi doloris; sed saxei quidam inter eos reperti. Hos cum segregasset, electus est Canonicè Prior Claustralis, P. *Claudius Ludovicus Nicolaus*
Coë-

(b) Cap. I.

288 VITÆ B. FRANCISCI SALESI
Coëxius, Vir qui etiam inter malos bonus fuerat,
nec quidquam tam auebat jamdiu, quam antiquæ
disciplinæ iustitiam: atque idcirco, vomit
milibus concupierat Franciscus, ut super eum
caderet: quare summas gratias egit divinæ pro-
videntiæ, quæ etiam hîc desiderium cordis sui
tribuisset. At perfidiosi illi, *in veterati deirum*
rum, sic turbaverunt, ut eorum furori cedere
ctus novus Prior, è Monasterio egressus, in pro-
pinquas ædes secesserit: ibi postridie mane ap-
lorum tribus appetitus, displotis sclopis, est
ictu irrito; quòd ignem nitratus pulvis non con-
prehenderat. Gratias cum egisset protectori Do-
mino, pergit continuò ad Episcopum: is de con-
jam factus certior, occupat, & advenientem con-
pellans, Numnam, inquit, Pater Prior, nota
traordinaria ista blandiendi ratio commota
Si quod Dominus Deus omen avertit, non
stratus eventus fuisset sicarii conatum, satis
mi fuisset ad ignoscendum in morte? Nota
deinceps negotium difficillimo loco: adierunt
jam ad me miseri, illud metuunt ne ad Senatum
Camberiensis factum tam atrox referatur
at non id quidem opus factò. Cavendum
men: neque enim martyrium accersendum
bis temerè, ex inimicorum furenti audaciâ;
nunc nos insectantur, si respiscunt, extremo
lo tempore inter amicos numerabuntur: tunc
item deprehendentur, non tam graviter no-
nocuisse, ac existimantur nunc. Ceterum,
unquam id ludi genus ludere animum in-
cant, monni illos serio, sapiant in posterum, ad

qui cum iis aliter actum iri: precor tamen ne
 quidquam præ te feras, quod ad similitudinem
 pertinere videatur: fortè Deus eos permove-
 bit.

Ceterùm, non hoc statu negotium tanti mo-
 menti relinquendum Franciscus ratus, ne quod re-
 ctè cœptum erat, exitiosâ procrastinatione pes-
 undaretur, dictante singulari illa prudentia, quam
 ad res omnes adhibebat, postquam cum Priore
 iam constituto tum de literis Apostolicis, tum de
 facultate Generalis ritè communicasset Magistra-
 tûs quoque laici opem imploravit, si ea fortè ne-
 cessaria esset ad perficienda cuncta quæ mandave-
 rat Pontifex. Quare Senatori unî è suis deman-
 davit Senatus Camberiensis, adesset Episcopo, nec
 ab eo discederet, donec constituta cuncta essent:
 decreta Senatûs auctoritate firmaret. Eo præsidio
 fretus, protervis illis Monachis Episcopus condi-
 tionem tulit, ut aut Monasticæ disciplinæ sese sub-
 jicerent, aut Abbatîâ excederent intra trimestre
 spatium: posterius hocce, quæ fuit eorum pravitas,
 priori anteposuerunt eorum plerique. Illorum
 discessu pacata omnia: gaudentibus iis qui opti-
 mam partem elegerant Deo castè pièque ex anti-
 quæ disciplinæ præscripto famulandi. Hos ut vi-
 dit sic animis comparatos Vir Dei, unumquemque
 atq; complexus, eâ paterni animi significatione,
 quæ illorum plerisque lacrimas elicuit, vehementi
 oratione hortatus cunctos est ad Religiosæ per-
 fectionis studium; Priorem autem nominatim,
 ad juvandos eorum sinceros conatus tum ad vir-
 tutes alias, tum præcipuè ad humilitatem, simpli-

290 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
ciatēque: neve sineret quēquam id sibi
gare, ut reprehenderet alios seu sermone seu
ullo exteriori: curatet omnes, omisā illā
riā gravitatē, Fratres suos ædificate potius,
factis, documentisq̄ virtutum: Hic vero
severanti quadā tolerantia opus est, a
reminiscendūque Dominum JESUM se
ginta tantū discipulos reliquisse; ad
convictūque communem apte comparatū
inter illos ipsos autē etiā dissidii non
extitisse: afferendus igitur ad rem tantū
menti animus fortis, & tolerans, præstolā
dum studium illud perfectionis capessant
diti: qui fructus expectandus in patientia;
cum ineluctabili quadam mentis fortitudi
conjecta. Hoc autē infige in animo tuo,
ne, incūbendum tibi esse in id, ut adiscerent
Jerusalem: juvabit ipse dexterā suā Omnipot
Adverte imprimis, lac illis potum dandū
būm mel: nondum enim possunt mandē
tiora ii qui recēns ad servitutem Dei accē
atque age eidem Domino Deo gratias, quos
unum ex eorum numero esse velit, qui sal
facturi sunt in Israël. Ut autē ad singul
descendamus, censeo constituendum esse
isti consueſcant singulis saltē hebdomad
cedere ad sacram mensam: discant conscie
sinus quotidie vesperī per serium diligē
examen ritē excutere: discant meditari, qu
tūm cuiusque feret dispositio: ante omni
morem Directori gerendum ultro, constant
affiduē instituantur.

Vestis conformis sit vesti Benedictinorum
reformatorum; seu pannum spectes, seu for-
mam; idemque in lecto seruetur, & mundè qui-

Religiosi, quantum fieri poterit, ne soli do-
no exeant, sed cum socio.

Ad divinum Officium peragendum, in Ec-
clesiam ingrediantur cuncti simul, simul confi-
sant, simul egrediantur, eadem vultus, oris, to-
tusque corporis conformatione: incredibile
enim dictu, quantum valeat ad ædificationem,
atque ad omne bonum, exterior illa composi-
tio, seu in Choro, seu quoties in publico versan-
dum.

Nihil necesse est quidquam addere ad absti-
nentiã sextæ feriæ & Sabbati, nisi feriã quar-
tã, ex more Ordinis mitigati, Parentis vestri S.
Benedicti.

Atque hæc ego auctor sum servetis initio: cæ-
sublimiora quidem destinata habemus animo: cæ-
sed, ut nōstis, *Primum in intentione, ultimum est in*
executione.

His, itaque artibus vigilantiaque tum Episcopi;
tum Prioris, restituta in Abbatiam disciplina Re-
ligiosa est tam exactè, ut odor bonus, longè lateq;
spargi cœperit, increfcentisque in dies, complures
traxerit ad idem institutum capeffendum. Ita bre-
vi suppleti in locum ejectitorum illorum alii, va-
citas sedes impleverunt, tam sanctè, quàm indi-
gnè occupatas à veteribus. Exultabat inte-
rim in Domino pius Antistes, nullumque finem
faciebat agendarum Deo gratiarum pro tam feli-

292 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
ci rei gestæ successu: semperque altiora ac
miora meditans, multa volvebat animo: cum
Domini imperium, seu robur addere vellet
suo ad difficilia quæque, seu illius zelum hono-
re; illustri prodigio ignea columba in Franciscus
biculo extitit, cum deambulante deambulante
ita loquat, donec post aliquot confecta spatia
in partes discedens, pyramides fecit duas: una
altera Episcopi lecto infedit, altera Oratorum
quod concipere preces solitus erat; utraque
cœlestis flammæ mirabilem in ejus pectore
tavit, ut post ipse Confessario suo fassus est,
vehementi quodam ardore amplificandi regni
Dei. Quâ in re contrarium quiddam Franciscus
evênit, ac filiis Aaronis quondam Nadab, & Abihu
quos, quòd ignem alienum coram Domino obtulissent,
quod eis præceptum non erat, devoravit ignis egressus
domino: nam hic contra, ignis zelum sancti Episcopi
reveretur, & cohonestat, simillimè atque olim
etiam illos adolescentes gente Hebræos, Religio-
cultores Dei eximios, animi inductione Martyrum
refrigeravit in fornace quasi blandiens. Ac si
lumina ignis Israëlita castra quondam antea
sit, (d) iter per vastas illas solitudines præiens,
non aptè sanctum Episcopum antea colunt
item ignea, quando ipse animas ex funesta illa pe-
catorum eremo extrahit, & spirituales Israëlitas
hoc est, Dei filios, per vias salutis deducit: & ad
dit, quòd ut olim in Lege veteri, flamma missa
cœlo, indicabat accepta esse Domino Deo factio-
cia, quæ ignis ille depascebatur, offerentiùmque

(c) Levit. 10. (d) Exod. 13.

ra ac f...
 no: cum
 velle
 m hono
 rificia
 rancie
 bulant
 spatia
 uas: ha
 Drator
 traque
 etore
 tus est
 di reg
 n Fran
 & Al
 no obt
 gressus
 eti Ep
 ue olim
 Relig
 e Mar
 s. Ac
 in ante
 oraiens
 at colum
 sta illa
 s Isra
 acit: Ac
 na miss
 Deo fact
 entiamq
 vol

nota ab eodem supremo Moderatore rerum no-
 rarum fuisse exaudita; sic haud immeritò flam-
 ma illa cœlestis comitetur Episcopum, cujus zeli
 sacrificia admittat Dominus in odorem suavitatis,
 quibusque annuat ardentissimæ illius caritatis, quæ
 eius penetralia depascebatur, quæque ejus cor
 convertebat in holocaustum perpetuum, victi-
 uamque fraternæ caritatis.

CAPUT XVII.

*Conueniens Franciscus Baronem Luxium, Ge-
 bennâ transit mirabiliter: de multis Pa-
 ræcis restitutis rationem Sum-
 mo Pontifici reddit.*

Nihil attinet ad fructus legendos, expectare
 dum stato tempore maturuerint; siquidem
 economicæ provisionis ratio aliud suadet. Et
 verò, ad eam curam rei familiaris invitant leges,
 dum monent oleas ante maturitatem colligi pos-
 se, quò oleum fundant uberiùs. Videlicet institu-
 tum hocce sequebatur Franciscus; nam quæcun-
 que vitæ momenta decerpere ad Domini Dei
 gloriam poterat, faciebat per studiosè, ut ea trans-
 ferret ad id quod sequebatur unum, de anni tem-
 pestatibus, de itinerum commoditate, de elemen-
 torum dispositione securus. Vix Anecium redie-
 rat, cum accepit expectari se Gexii à Barone Luxio,
 ad negotia quædam de Religione transigenda.
 Hic verò nihil consultans, vel cum vitæ periculo
 Rhodano se committere statuit, & rapido, ut sem-
 per aliàs, & tum extra ordinem tumentis: restagna-